

דף לח.

עין משפט א.

ח"מ סימן רמז פ"ה ט

ט. יב. הקונה ב' אילנות בתוך שדה חבירו אין לו קרקע, וע"כ מת האילן או נקצץ אין לו כלום.^ז

* אבל יש לו שיעור כדי שיוכל לעבור מלקט תאנים עם הסל שבידו, ואין המוכר יכול לזרוע שם.

ט. יג. הגדילו השני אילנות והוציאו שריגים יקוץ ק, שמא יצמח בארץ ויאמר למוכר שלושה אילנות מכרת לי ויש לי קרקע. אבל נתפשטו הענפים אפי' למרחוק א"צ לקוץ ר.

עין משפט ב.ג.

ח"מ סימן קמא פ"ה ב

ב. כ. האוכל כל פירות ש האילן ג' שנים, וטען על בעל האילן אתה מכרת לי אילן זה וקרקעו הרי זה יש לו קרקע כעובי האילן עד התהום. לפיכך המוכר אילן יחידי לחבירו צריך למחות בידו בתוך כל ג' שנים כדי שלא יחזיק בקרקע.

ז. ממשנה בתרא פ"א ע"א.

ק. ז"ל הטור שמא יצאו מן הגזע הסמוך לארץ ויתכסו אח"כ בקרקע עד שיראו כשלושה ויטען הלוקח לקחתי ג' אילנות מתחילה ויש לי קרקע עמהם. ואע"פ שהלוקח צריך להביא ראיה כמו בסעיף ח' מ"מ לא ניחא לו לירד עמו לדין.

ועוד כיון שזה דבר שאינו שכיח שיצמח ויתכסה בעפר אם יבואו לדין יהיו דברי הלוקח קרובים לשמוע באומרו שקנה ג'. סמ"ע ס"ק ל"ב.

ר. ואפי' שהצל מזיק לבית השליחין מ"מ כיון שאין לו קרקע הרי שיעבד לו המוכר שדהו לכל צרכיו וע"מ כן לקחן ממנו, משא"כ בקנה ג' אילנות שלא שיעבד לו המוכר מקרקעותיו כלום משום כך יכול המוכר להכריחו לקוץ הענפים שנפשטו יותר ממה שהיה בשעת המכירה. סמ"ע ס"ק ל"ג.

ש. אע"פ שהקונה אילן אחד לא קנה קרקע, ואם יבש לא יטע אחר תחתיו, וגם המוכר יכול לחפור תחתיו כשאינו מזיק לאילן, מ"מ כשהחזיק ג' שנים ובא בטענה שמכר לו גם הקרקע טענתו טענה. סמ"ע ס"ק ל"ב.

עין משפט ד.

הו"מ סימן קמו סעיף א

א. מחאה מבטלת החזקה ^ה ואפי' מיחה שלא בפני המחזיק, ואפי' הוא במדינה אחרת אם שיירות מצויות, ובלבד שהמחאה תהיה בפני עדים, ודי בשנים ^א אפי' זקנים או חולים אע"פ שאינם יכולים לילך ולהודיעו למחזיק, שהם אומרים לאחרים ואחרים לאחרים עד שישמע למחזיק.

עין משפט ה.

הו"מ סימן קמג סעיף א

א. חזקת הקרקע אפי' בפני המערער בפחות ^ב מג' שנים לא הוי חזקה. ושלא בפני המערער הוי חזקה אחרי ג' שנים כגון שהוא במדינה אחרת ^ג, ובלבד ששיירות מצויות ממקום שהחזיק בו למקום שהמערער נמצא בו, אבל היתה מלחמה בעולם ושיבוש דרכים לא הוי חזקה, אפי' שיש עדים שבא המערער לשוק ושהה שלושים יום והיו שלושים יום אלו בסוף הג' שנים בענין שאם לא ימחה יפסיד חזקתו, אפ"ה יכול לומר אותם ל' יום שהייתי, טרוד ^ד בעסקי הייתי, ולא ידעתי שהיית מחזיק בביתי, ומדובר שיש למערער בית אחר לדור בו. וי"א ^ה שדין זה רק בכפרים שהעם טרודים בשווקים שלהם.

ת. מסקנת הגמ' ב"ב ל"ח ע"א ושטר שכירות מהני כמחאה כנה"ג על הטור אות א-ב.

א. כדאמר רב נחמן שם בסוף ל"ט דהלכתא כוותיה בדיני ודלא כרבי אבהו אמר ר"י.

ב. ממשנה בתרא כ"ח ע"א והטעם דעד שלוש שנים אדם נזהר בשטרו שהיה בידו ויותר לא נזהר. וכיון שיש ריעותא לפנינו שאין לו שטר בידו תוך שלוש שנים אנו אומרים שמשקר. סמ"ע ס"ק א'.

ואפי' באדם שרגיל להקפיד מלהאכיל לאחרים משדהו אנו תולים שלא הקפיד, כיון שהורידו רק לפירות או כפי שאר טענה אחרת של המערער.

ג. דאמרינן חברא לחברא אית ליה. סמ"ע ס"ק ב'. מגמ' ל"ח ע"א.

ד. עובדא שם לקמיה דרבא ל' ע"א.

וי"א שדוקא בכפרים, דבעיירות רגיל להיות יום שוק בכל שבוע משום הכי אין העם טרודים כ"כ. סמ"ע ס"ק ג'.

ה. טור בשם הרמב"ם שם הלכה ג' וה"ה כתב שדברי טעם הם, והכסף משנה תמה בזה שיותר טירדא בשווקים שבעיירות וכתב דאפשר ששווקים כאן היינו ירידים דכשהם בכפרים מתאספים עם רב ביותר משום דרווח להו עלמא טובא וטרודים יותר. באר הגולה.

א. ב. * י"א דהכל הולך אחר סוף הג' שנים, שאם היה בתחילתן במקום שאין יכול למחות ובסוף היה במקום שהיה יכול למחות הוי חזקה אם לא מיחה. ואם היה בתחילתן במקום שיכול למחות והלך למקום שאין יכול למחות לא הוי חזקה דמה שלא מיחה בתחילה י"ל שסמך למחות בסוף ולא נזדמן לו.

דף לח:

עין משפט א.ב. חו"מ סימן קמו סעיף א
עיינ לעיל דף לח. עין משפט ד

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן קמוג סעיף ג

ג. ד. ברח המערער מהעיר מחמת סכנת נפשות אין מחזיקים בנכסיו^א, שירא למחות פן יודע היכן מקומו וירדפו אחריו. אבל ברח מחמת ממון מחזיקין בנכסיו שאינו ירא כל כך.

עין משפט ה.ו. חו"מ סימן קמו סעיף ד

ד. ד. כיצד לשון המחאה^ה. אומר בפני שנים פלוני משתמש בחצירי או בשדי גזלן הוא, ולעתיד אני תובעו בדין^ט.

* וי"א י' שא"צ לומר ואתבע אותו בדין.

ד. ה. היתה השדה שכורה או ממושכנת בידו מוחה בפני העדים ששדי זו ממושכנת או שכורה ביד פלוני ואם יטען עלי שמכרתי או נתתי לו

ו. נ"י בפרק חזקת שם. וד"מ.

ז. ממימרא דרבא שם ל"ח ע"ב, אבל מחמת ממון הוי חזקה שם כאוקימתא דגמ'. ואם ברח בגלל שהיה חייב ממון למלכות, אפשר דהוי כבורח מחמת נפשות. כ"כ במשפט צדק ח"א סי' ס"ט. וכנה"ג על הטור אות ג'.

ח. רמב"ם פי"א מטוען הלכה ז'. ממימרא דרב זביד ב"ב ל"ח ע"ב ול"ט ע"א.

ט. כדעת ר"ח שם דאי לא אמר למחר אני תובע אותו בדין, הרי הוא כנותן פגם בחבירו ולא כמוסר עדות ואינה מחאה.

י. הרא"ש ב"ב פי"ג סי' כ"ח, וב"י בשם רשב"ם ותוס' ד"ה ולמחר בדף ל"ח ע"ב.

אני תובע אותו בדין **ב**.

אבל אם אמר להם פלוני משתמש בחצרי גזלן הוא **ל** אין זו מחאה, שהמחזיק אומר כששמעתי זה אמרתי שמחרף אותי בלבד ולפיכך לא נזהרתי בשטרי.

לא מהני מחאה אלא מחאת המערער, ושידוע שהקרקע היתה שלו, אבל אם המערער נתן קרקע זו לאחר בסתר **מ** ולא נתגלה שהיא שלו, אין מחאתו של אחר מחאה, שהמחזיק אומר לא חששתי במחאתו שלא ידעתי שקרקע זו שלו.

כ. ולהי"א ברמ"א כ"ש דלא בעינן בשכירות לומר ולמחר אתבענו בדין. סמ"ע ס"ק ז'.
ל. ולדעת הי"א ברמ"א הוי מחאה. ודוקא כשאמר פלוני גזלן הוא לא הוי מחאה בלא מזכיר החצר אבל אם מזכיר החצר שאמר פלוני משתמש בחצרי וגזלן הוא הוי מחאה. סמ"ע ס"ק ח' היינו גם לדעת השו"ע.

מ. וכגון שמכר לו ע"י כתב ידו רק שנתקיימה חתימתו בעדים ולא קראו השטר, אבל אם מכרו בעדים אף למ"ד בסי' קמ"ד סעיף ד' דבעדים ליכא קלא, מ"מ מהני מחאתו של הלוקח כיון שמכר לו ע"י עדים וע"י חקירה נתוודע הדבר והיה לו למחזיק לחקור ולשמור שטרו. נתיבות ס"ק ז' בחידושים.